

LEONIA PAPEE

1895-1960

Leonia Papee (z domu Dobrzańska) – działaczka społeczna i patriotyczna, nazywana powszechnie panią ministrową.

Urodziła się 22 marca 1895 roku w okolicach Opoczna. Pochodziła z rodziny o wysokiej pozycji społecznej i tradycjach patriotycznych. Wśród jej krewnych był między innymi adiutant ostatniego króla Polski, Stanisława Augusta Poniatowskiego, czy hrabia Hipolit Lubieniecki – oficer powstania listopadowego. Jej brat, major Henryk Dobrzański, pseudonim „Hubal”, zasłynął w walkach na frontach II wojny światowej. O latach dziecięcych i młodości samej Papee niewiele wiemy. W 1919 roku wyszła za mąż za doktora Kazimierza Papee, z którym z racji jego pracy w dyplomacji zjechała pół Europy. Mieszkała między innymi w Hadze, Berlinie, Sztokholmie, Angorze, Tallinie czy Królewcu.

Na początku 1932 roku państwo Papee przeprowadzili się do II Wolnego Miasta Gdańska i to tutaj zaczyna się tak naprawdę historia Leonii. Jej męża mianowano komisarzem generalnym Rzeczypospolitej Polskiej w Wolnym Mieście, co oznacza, że był przedstawicielem rządu polskiego. W konsekwencji Papee nazywano często „panią ministrową”. Swoją nabytą w ten sposób funkcję wykorzystywała w najlepszy z możliwych sposobów – skupiała wokół siebie grono pań, które były chętne do współpracy w ramach działalności dobroczynnej. Miała dar zjednywania sobie ludzi. Zawdzięczała to świetnej komunikatywności i pomysłowości. Utworzyła Naczelny Komitet Ochronkowy – instytucję nadzorującą pracę ochronek (przedszkoli dla ubogich dzieci) na terenie Wolnego Miasta Gdańska. Została również przewodniczącą w Radzie Pracy Kobiet. W swej pracy skupiła się przede wszystkim na organizacji świetlic – miejsc, gdzie uczoneo dzieci i młodzież języka polskiego, ojczystej tradycji i historii. Tworzono je w każdej dzielnicy Wolnego Miasta Gdańska i każda z placówek miała swój indywidualny charakter związany z jakimś regionem Polski. Leonia Papee opiekowała się świetlicą na Długim Targu, która była przystrojona w stylu kaszubskim. W głównej mierze organizowała w niej popisy wokalne i koncerty, chcąc rozbudzić wśród młodzieży zamiłowanie muzyczne. Przeprowadzała także zbiórki odzieży i żywności na rzecz ubogich rodzin i urządziła loterie, dochód z których przeznaczała następnie na cele polonijne. Prowadziła także bujne życie towarzyskie, wydawała często przyjęcia dla gdańskich elit, podczas których grywała gościom na skrzypcach (Danielewicz 1985: 92). Patronowała większości balów, organizowanych między innymi w najpiękniejszym ówczesnym gdańskim Hotelu Continental (znajdował się on naprzeciwko obecnego dworca kolejowego). W 1936 roku mąż Papee został przeniesiony do Pragi, a na początku 1939 roku – do ambasady w Watykanie. Leonia Papee zmarła 13 września 1960 roku w Rzymie. Jest pochowana w Kwaterze Polskiej Cimitero Flaminio.

Bibliografia

Danielewicz, G., Koprowska M., Walicka M., *Polki w Wolnym Mieście Gdańsku*, Gdańsk 1985, s. 89-95.

Murawski, K., *Kobiety z charakterem*, Gdańskie Miniatury 2012,

<http://gdanskieminiatury.ikm.gda.pl/gra/kobiety-z-charakterem/>. Dostęp: 21.11.2018.

Autorka: Anna Zielińska-Fedoruk

TERESA PAŁOWSKA

1926-2007

Malarka, wykładowczyni w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Sopocie (obecnie Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku). Urodziła się 6 grudnia 1926 roku w Warszawie, zmarła tamże 7 lutego 2007.

Córka Wiktora Pałowskiego i Heleny z domu Żmigrodzkiej. Gimnazjum ukończyła na tajnych kompletach w czasie okupacji, a egzamin dojrzałości zdała eksternistycznie w 1947 roku. Studiowała na Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Poznaniu, dyplom uzyskała w 1951 roku z malarstwa ściennego i sztalugowego. Jeszcze w trakcie studiów pełniła funkcję młodszej asystentki na Wydziale Malarstwa Sztalugowego i Ściennego w pracowni profesora Jana Piaseckiego.

Od 1950 roku, już po absolutorium, a jeszcze przed dyplomem, podjęła pracę w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Sopocie w charakterze starszej asystentki w Katedrze Malarstwa Architektonicznego. Pracowała na tej uczelni do 1966 roku jako adiunkt w pracowni Stanisława Teisseyre'a oraz asystentka w pracowni Piotra Potworowskiego. W latach 1954–1955 brała udział w pracach dekoratorskich na fasadach na Drodze Królewskiej w Gdańsku. Jej autorstwa są także charakterystyczne i odważne dekoracje kamienic na Długim Targu 16 (sgraffito z abstrakcyjnym pejzażem i stylizowanymi sylwetkami panter) oraz na Długim Targu 35 (scena uczyty w przyziemiu, gdzie artystka zostawiła swój ślad – imię „Teresa” na karcie trzymanej przez damę dworu). Wzięła też udział w pracach w porcie w Gdyni i odpowiadała za koloryzację hal. W latach 1956–1962 była przewodniczącą komitetu organizacyjnego sopockiego Festiwalu Sztuk Plastycznych.

W 1958 roku poślubiła Stanisława Teisseyre'a, jednak postanowiła zachować swoje nazwisko. Związek ten zakończył się rozwodem, po którym Pałowska wyszła ponownie raz za mąż za Henryka Tomaszewskiego, grafika i plakacistę. Ich syn, Filip, obecnie grafik, używa nazwiska matki.

W 1963 roku przeniosła się do Warszawy. W latach 1971–1973 pracowała w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych (aktualnie Akademii Sztuk Pięknych) w Łodzi w pracowni malarstwa. Od roku 1973 aż do przejścia na emeryturę w 1992 roku prowadziła pracownię malarstwa i rysunku na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 1988 roku uzyskała tytuł profesora zwyczajnego. Miała ponad pięćdziesiąt wystaw indywidualnych w Polsce i za granicą. Jest laureatką wielu nagród, tym. Min. Nagrody Jana Cybisa, i wyróżnioną tytułem doktora honoris causa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku.

Bibliografia

Dekoracje architektoniczne Gdańska. Tom 1. Główne Miasto - fresk, sgraffito, mozaika, ceramika, red. nauk. J. Kriegseisen, Gdańsk 2016.
Zelmańska-Lipnicka A., *Teresa Pałowska*, <http://zbrojowniasztuki.pl/alma-mater/nestorzy/teresa-palowska,536>. Dostęp: 18.10.2018.

Autorka: Anna Sadowska

JADWIGA PIĄTKOWSKA

1949-1990

Jadwiga (zwana też Jagodą) Piątkowska (z domu Jarzynka) – maszynistka podczas strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 roku, redaktorka ukazującego się w Stoczni pisma „Rozwaga i Solidarność”.

Urodziła się 22 grudnia 1949 roku. W połowie lat siedemdziesiątych razem z kilkuletnią córką wyjechała do pracy do Czechosłowacji – po odejściu z Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej nie mogła znaleźć zatrudnienia w Polsce. Na wieść o wybuchu strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 roku wróciła do Gdańska i dołączyła do protestu jako maszynistka. Była jedną z osób spisujących ustalenia, przepisujących dokumenty oraz wiersze tworzone przez strajkujących. Wszystkie „kronikarki” odegrały ważną rolę w czasie protestu; pracowały całą dobę. Ich twarze, w większości anonimowe, widoczne są na wielu zdjęciach z tych wydarzeń.

Jadwiga Piątkowska tak podczas strajku, jak i później napisała wiele wierszy odnoszących się do bieżącej sytuacji politycznej, dzięki czemu została nazwana „poetką «Solidarności»”. Jednym z najbardziej znanych utworów jest wiersz *Ewie – mojej 12-letniej córce*, datowany na 29. sierpnia 1980 roku, godzinę 23:45. Autorka dołączyła do niego list, który skierowała do Macieja Pietrzyka: „[...] Ja swojej córki nie widziałam kilkanaście dni, ale kiedy wczoraj otrzymałam od niej list pisała «Mamuniu, głowa do góry – zwyciężymy!». Wiersz, którym jej odpisałam na list, dedykuję również Panu. Może i do niego skomponuje Pan muzykę”¹. Tak też się stało, a sam utwór znalazł się na winylowej płycie *Solidarity! – Postulat 22: Songs from the New Polish Labour Movement*. Sam wiersz – ukazujący dylematy matki uczestniczącej w strajku – oddaje odczucia wielu innych osób, które znalazły się w podobnej sytuacji.

Po zakończeniu strajku Piątkowska rozpoczęła pracę w zakładowej stołówce, jednocześnie angażowała się w organizację redakcji „Rozwagi i Solidarności”. Pisma pod patronatem Komisji Zakładowej NSZZ «Solidarność» w Stoczni Gdańskiej”, które wydawane było od kwietnia do grudnia 1981 w zakładzie. Wkrótce została pełnoetatową redaktorką – publikowała teksty, wiersze, rysunki. Podróżowała po polskich miastach, w których kształtowały się struktury NSZZ „Solidarność” i relacjonowała je. Współredagowała numery specjalne biuletynu ukazujące się podczas I Krajowego Zjazdu Delegatów Solidarności w Gdańsku na przełomie września i października 1981 roku.

Po wprowadzeniu stanu wojennego uczestniczyła w strajku w Stoczni Gdańskiej, po jego pacyfikacji została aresztowana. W areszcie została pobita. Po zwolnieniu 22 grudnia, zaangażowała się w działalność podziemną. W aktach Instytutu Pamięci Narodowej znajduje się informacja, że w lutym 1982 roku została ponownie zatrzymana i aresztowana za to, że „[...] działając w porozumieniu z innymi osobami nie odstąpiła od działalności w zawieszonym NSZZ «Solidarność» i jako członek komisji zakładowej w Stoczni Gdańskiej im. Lenina sporządziła apel wzywający stoczniowców i mieszkańców miasta do akcji protestacyjnej w dniu 13-02-1982 r.” (Areszt Śledczy w Gdańsku 1967–1989),

co według ówczesnego prawa było przestępstwem. Trzy miesiące później została zwolniona z aresztu. Ciężkie przeżycia spowodowały u niej poważne problemy zdrowotne.

Zmarła 10 marca 1990 roku. Jej córka Ewa Korczyńska prowadzi dedykowany matce blog.

Bibliografia

Areszt Śledczy w Gdańsku 1967-1989. Akta osobowe tymczasowo aresztowanej Jadwigi Piątkowskiej, [https://inwentarz.ipn.gov.pl/showDetails?id=3226462&q=&page=21&url=\[grupaAktotworcyId=14|aktotworcaId=924|typ=2\]](https://inwentarz.ipn.gov.pl/showDetails?id=3226462&q=&page=21&url=[grupaAktotworcyId=14|aktotworcaId=924|typ=2]). Dostęp: 19.11.2018.

Korczyńska, E., <http://jagodapiatkowska.blogspot.com/>. Dostęp: 19.11.2018. Blog córki Jadwigi Piątkowskiej.

Piątkowska, J., *List do Macieja Pietrzyka*, zbiory Europejskiego Centrum Solidarności.

Solidarity! - Postulat 22: Songs from the New Polish Labour Movement (Nowe Polskie Piesni Robotnicze), Folkways Records Presents, <https://folkways.si.edu/solidarity-postulat-22-songs-from-the-new-polish-labour-movement-nowe-polskie-piesni-robotnicze/historical-song-struggle-protest-world/music/album/smithsonian>. Dostęp: 19.11.2018.

Turek, W., *Rozwaga i Solidarność*, [http://www.encysol.pl/wiki/%E2%80%9ERozwaga_i_Solidarno%C5%9B%C4%87%E2%80%9D_\(1981\)](http://www.encysol.pl/wiki/%E2%80%9ERozwaga_i_Solidarno%C5%9B%C4%87%E2%80%9D_(1981)). Dostęp: 09.11.2018.

Autorka: Anna Miler

ALINA PIENKOWSKA-BORUSEWICZ

1952-2002

Alina Pienkowska-Borusewicz (z domu Pabijan) – pielęgniarka, sygnatariuszka Porozumień Gdańskich. Urodziła się 12 stycznia 1952 w Gdańsku, zmarła 17 października 2002 w Gdańsku.

Ukończyła Pomaturalne Medyczne Studium Zawodowe w 1973 roku. Rok później rozpoczęła pracę w Przemysłowym Zakładzie Opieki Zdrowotnej (ZOZ) przy Stoczni Gdańskiej im. Lenina. W 1978 dołączyła do Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Została członkinią redakcji „Robotnika Wybrzeża”, pisała teksty o przystoczniowej służbie zdrowia, chorobach zawodowych i wypadkach przy pracy. Pod tekstami podpisywała się imieniem i nazwiskiem, co narażało ją na szykany ze strony pracodawcy. Przechowywała i kolportowała ulotki oraz pisma niezależne. Była wielokrotnie zatrzymywana za działalność opozycyjną, a w jej domu przeprowadzano liczne rewizje. W 1978 roku została karnie przeniesiona do ZOZ-u w Elmorze, aby rok później wrócić do Stoczni. Próby jej dyscyplinarnego wyrzucenia z pracy skończyły się akcją solidarnościową koleżanek i kolegów.

Uczestniczyła w strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 roku: przewodziła Komitetowi Strajkowemu w przychodni, a później została członkinią Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego (MKS). Czternastego sierpnia 1980 roku przekazała informację o strajku i żądania strajkujących do Jacka Kuronia, a ten podał je dalej do Radia Wolna Europa. Dwa dni później zatrzymywała wychodzących ze Stoczni pracowników i pracownice, nawołując do pozostała w zakładzie i kontynuowania strajku. Uczestniczyła w negocjacjach MKS-u z komisją rządową, współredagowała 21 postulatów, a także współtworzyła treść postulatu 16. dotyczącego służby zdrowia.

Od września 1980 roku działała w Międzyzakładowym Komitecie Założycielskim NSZZ „Solidarność”. Organizowała komitety zakładowe w całej Polsce. W listopadzie tego samego roku przewodniczyła okupacyjnemu strajkowi służby zdrowia w Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku. Przez wiele lat była przewodniczącą Krajowej Sekcji Służby Zdrowia „Solidarność” i autorytetem w środowisku. Czasopismo „Przyjaciółka” odznaczyło ją w 1981 roku „Kwiatkiem od Przyjaciółki”.

Po wprowadzeniu stanu wojennego została internowana. Po zwolnieniu w 1982 roku zajęła się organizacją działalności podziemnej. Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej w Gdańsku rozpracowywała ją pod kryptonimem „Pielęgniarka” .

Uczestniczyła w strajku w Stoczni Gdańskiej w 1988 roku. Odmówiła udziału w obradach Okrągłego Stołu; w latach 1991–1993 była senatorką z listy Solidarności, potem w latach 1998–2002 radną Miasta Gdańska – zainicjowała nadanie sygnatariuszom i sygnatariuszkom Porozumień Gdańskich tytułu Honorowych Obywateli Miasta Gdańska. Została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Wielkim Orderu Odrodzenia Polski (2006).

Nagroda jej imienia przyznawana jest pielęgniarkom zasłużonym dla środowiska zawodowego i społecznego.

Miała dwoje dzieci, jej drugim mężem był Bogdan Borusewicz.

Bibliografia

A., *Alina Pienkowska*, „Solidarność. Pismo MKZ NSZZ Solidarność z siedzibą w Gdańsku”, Gdańsk 1981, nr 15/45, s. 8.

Łątkowska A., Borowski A., *Alina Pienkowska*, http://www.encysol.pl/wiki/Alina_Pienkowska.
Dostęp: 15.11.2018.

Szczepuła B., *Alina Pienkowska. Miłość w cieniu polityki*, Warszawa 2013.

Autorka: Anna Miler

Po raz pierwszy opublikowano w Archiwum Historii Kobiet na:
<http://www.herstorie.pl/kobiety/>.

IWONA MARIA PIEŃKAWA

1955-1975

Żeglarka, uczestniczka regat okołoziejskich, pierwsza Polka, która opłynęła Przylądek Horn; autorka książki *Otago, Otago, na zdrowie!*. Urodziła się 17 kwietnia 1955 roku w Warszawie, zmarła 31 marca 1975 roku pod Nidzicą.

Zamiłowanie do żeglarstwa przejęła po ojcu, kapitanie Zdzisławie Pieńkawie. Tę dyscyplinę sportową zaczęła uprawiać już w wieku 8 lat, wielokrotnie startowała w regatach w klasie „Cadet” i „Finn”, była członkinią kadry regatowej okręgu. Płynęła jako drugi oficer w rejsie do NRD. Uzyskała patent jachtowego sternika morskiego. Było to zanim ukończyła IX Liceum Ogólnokształcące w Gdańsku i w 1973 roku dostała się na studia na Wydziale Architektury Politechniki Gdańskiej. Zdecydowała się jednak na urlop dziekański na pierwszym roku studiów, by wziąć udział w okołoziejskich regatach Whitbread Round The World Race (dziś Volvo Ocean Race) 1973/1974. Wypłynęła wraz z pozostałymi członkami dziewięcioosobowej załogi z Gdańska 25 sierpnia 1973 roku na pokładzie SY „Otago”. Właściwe regaty rozpoczęły się i zakończyły w angielskim porcie Portsmouth. Była jedyną kobietą na tej jednostce i jedną z trzech biorących udział w regatach. Decyzję o jej uczestnictwie podjął kapitan „Otago” i jej ojciec, Zdzisław Pieńkawa. Według jego wspomnień, to Iwona Pieńkawa była inspiratorką i inicjatorką tego żeglarskiego wyzwania.

Rejs trwał około ośmiu miesięcy, zaczął się 8 września 1973 roku, a zakończył 24 kwietnia 1974 roku. Załoga „Otago” zajęła w regatach trzynaste miejsce. Iwona Pieńkawa pełniła na jachcie funkcję kucharza, czas wolny wykorzystując na lekturę i prowadzenie dziennika z podróży, na podstawie którego później napisała książkę *Otago, Otago, na zdrowie!*. Powrót do macierzystego portu nastąpił 16 maja w nocy, oficjalne powitanie na Motławie 17 maja. Tego samego dnia w Ratuszu Głównego Miasta wręczono odznaczenia uczestnikom rejsu, odbyła się też konferencja prasowa.

Po powrocie Pieńkawa wstąpiła do organizowanego w tym czasie Bractwa Kaphornowców – żeglarzy, którzy opłynęli Przylądek Horn. Udzielała wywiadów prasowych, występowała w szkołach, opowiadając o uczestnictwie w regatach. Przygotowywała się również do egzaminu kapitańskiego z przeżeglowanym stażem trzydziestu sześciu tysięcy mil morskich. Przede wszystkim zaś pracowała nad wspomnianą wcześniej książką. Zdążyła ją jeszcze przejrzeć i poprawić, nie doczekała jednak jej wydania. Zginęła tragicznie w wypadku samochodowym pod Nidzicą (dzisiejsze województwo warmińsko-mazurskie) na siedemnaście dni przed dwudziestymi urodzinami. Jest pochowana na gdańskim cmentarzu Srebrzysko.

Bibliografia

Pieńkawa I.M., *Otago, Otago na zdrowie!*, Gdańsk 1975.

Pieńkawa Z., *Żeglarski maraton*, Gdańsk 1976.

Autorka: Anna Sadowska

MARIA PŁOŃSKA

1957-2011

Maria (Maryla) Helena Płońska - techniczka elektromechaniczka, współpracownica Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża, uczestniczka strajku w Stoczni Gdańskiej w sierpniu 1980 roku.

Urodziła się 19 sierpnia 1957 roku w Gdańsku. W 1978 roku ukończyła Technikum Mechaniczno-Elektryczne i rozpoczęła studia na Wydziale Chemii Politechniki Gdańskiej, których jednak nie ukończyła ze względu na działalność polityczną. Współpracowała z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela, a później z Wolnymi Związkami Zawodowymi Wybrzeża (WZZW). Została redaktorką techniczną „Robotnika Wybrzeże”. O jej dołączeniu do zespołu poinformowano w piątym numerze pisma, gdzie została przedstawiona jako jedna z inicjatorek ruchu spółdzielczego na Osiedlu im. J. Wejhera. Opisała w tym numerze walkę jego mieszkanek i mieszkańców o przejęcie kontroli nad dotyczącymi ich sprawami mieszkaniowymi. Pisała także o sytuacji osób pracujących w Wojewódzkiej Usługowej Spółdzielni Pracy „Śnieżynka”. W jej mieszkaniu odbywały się spotkania samokształceniowe WZZW.

W 1979 roku brała udział w niezależnych obchodach rocznicy wydarzeń grudniowych z 1970 roku i przemawiała w imieniu WZZW. Jako jednej z nielicznych udało się jej uniknąć prewencyjnego zatrzymania na 48 godzin. Mówiła: „Z tego, co się zdarzyło na Wybrzeżu dziewięć lat temu musimy wyciągnąć wnioski. Nauczyć organizowania się, obrony przywódców robotniczych, wysuwania i wywalczenia takich żądań, które dadzą nie tylko chwilową poprawę, ale zabezpieczą nasze prawa na przyszłość. Mamy prawo do jasnego, legalnego zrzeszania się w Wolnych Związkach Zawodowych dla obrony naszych interesów” (Kołodziej, 2012, s. 137). Słuchały jej tysiące ludzi.

Na początku 1980 roku domagała się wyjaśnienia okoliczności tragicznej śmierci opozycjonisty, Tadeusza Szczepańskiego. Zatrzymano ją na 48 godzin, aby nie mogła uczestniczyć w jego pogrzebie. W sierpniu 1980 roku za to wzięła udział w strajku w Stoczni Gdańskiej. Jej imię i nazwisko znalazło się pod odezwą w sprawie przywrócenia do pracy zwolnionej Anny Walentynowicz. Była jedną z osób, które 16 sierpnia 1980 roku namawiały trójmiejskie zakłady pracy do kontynuowania strajku wspólnie ze Stoczną (część zakładów chciała strajkować niezależnie po tym, gdy strajk został tam przerwany). Uczestniczyła w redagowaniu 21 postulatów, pełniła funkcję sekretarki w pracach Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego zorganizowała również biuro tłumaczeń dla zagranicznych mediów. Zapytana o to, jaki jest cel strajku, odpowiedziała, że obalenie komunizmu.

Wobec niezgody na kierunek działań „Solidarności” i konflikty wewnętrzne, odeszła ze związku. Utrzymywała się z prac dorywczych, w latach 1984-1987 pracowała w Bibliotece na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Gdańskiego. W związku z ciężką chorobą musiała jednak przejść na rentę. Zmarła 30 listopada 2011 roku. Miała syna.

Była rozpracowywana przez Służbę Bezpieczeństwa w latach 1978-1982.

W 2018 roku - z okazji czterdziestolecia WZZW - na domu, w którym mieszkała, odsłonięta została tablica pamiątkowa. W tym samym roku została pośmiertnie odznaczona Krzyżem Wolności i Solidarności.

Bibliografia

Kołodziej A., *Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża*, Gdynia 2012.

Maria (Maryla) Płońska, <https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/43304,Maria-Maryla-Plonska.html>. Dostęp 20.11.2018.

„Robotnik Wybrzeża” 1979, nr 5

Autorka: Anna Miler

EWA POBŁOCKA

1957-

Pianistka, pedagogożka, jurorka konkursów pianistycznych, jedna z najwybitniejszych postaci polskiej muzyki.

Urodziła się 21 listopada 1957 roku w Chełmnie, w rodzinie muzyków. Jest córką uznanej śpiewaczki, Zofii Janukowicz-Pobłockiej. Swoją edukację pianistyczną rozpoczęła w wieku pięciu lat. Debiutowała w zespole Orkiestry Państwowej Filharmonii Bałtyckiej pod dyrekcją Zygmunta Rycherta. Jest absolwentką Szkoły Muzycznej II st. im. Fryderyka Chopina w Gdańsku (klasa Jerzego Sulikowskiego) oraz gdańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Muzycznej (obecnie Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku), którą ukończyła z wyróżnieniem w 1981 roku. Edukację kontynuowała w Hochschule für Musik w Hamburgu. W późniejszych latach działalności artystycznej koncertowała z najstynniejszymi orkiestrami na całym świecie: niemal we wszystkich krajach Europy, obu Amerykach, Australii, Japonii, Singapurze czy Korei Południowej. W 1992 roku powstał film dokumentalny Wygrałam zakład... Ewa Pobłocka, wyprodukowany przez Telewizję Polską.

Artystka pozostaje jedną z najbardziej rozpoznawalnych i uznanych twórczyń na świecie, w swoim repertuarze często zawiera dzieła polskich kompozytorów – na przykład Koncertem fortepianowym Witolda Lutosławskiego zainauguowała obchody pięćdziesięciolecia UNESCO.

Ewa Pobłocka wielokrotnie została wyróżniona najbardziej prestiżowymi odznaczeniami w świecie kultury: w 1977 roku zdobyła pierwszą nagrodę na Międzynarodowym Konkursie im. G. Viottiego we włoskiej Vercelli, dwa lata później otrzymała złoty medal na Międzynarodowym Festiwalu Młodych Laureatów w Bordeaux. W 1980 roku w czasie X Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. Fryderyka Chopina w Warszawie zdobyła piąte miejsce oraz Nagrodę Polskiego Radia za najlepsze wykonanie mazurków. W 2003 roku została powołana do Rady Programowej Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina. Szczególnie istotnym zawodowo rokiem był dla niej 2004, w czasie którego została laureatką dorocznej nagrody Ministra Kultury oraz odznaczono ją Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Trzy lata później Prezydent RP nadał jej tytuł profesorski.

W 2007 roku została również profesorką zwyczajną w Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, gdzie do dziś naucza w klasie fortepianu. W tym samym czasie rozpoczęła pracę na stanowisku profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie Muzycznym im. Fryderyka Chopina w Warszawie. Prowadzi kursy mistrzowskie w Kanadzie i Japonii.

Bibliografia

Encyklopedia Muzyczna PWM. Część biograficzna Pe-R, red. Elżbieta Dziębowska, Kraków 2004.
KorczaK, K., *Czuję się u siebie tylko w starej Oliwie* (wywiad nieautoryzowany), Głos Wybrzeża, Gdańsk – Elbląg, 8,9,10 stycznia (rok nieczytelny).

Autorka: Adrianna Halman

ANNA JADWIGA PODHAJSKA

1938-2006

Anna Jadwiga Podhajska (z domu Wiśniewska) – urodziła się 13 kwietnia 1938 roku w Gdyni, naukowczyni, biotechnolożka, inicjatorka gdańskiej szkoły biotechnologii.

W 1955 roku ukończyła I Liceum Ogólnokształcące, a 1964 roku studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku. Po zakończeniu studiów rozpoczęła pracę na macierzystej uczelni w Katedrze Mikrobiologii. W 1968 roku została doktorem w zakresie mikrobiologii lekarskiej. Uczestniczyła w procesie tworzenia Uniwersytetu Gdańskiego, a w 1970 roku rozpoczęła pracę w Katedrze Biochemii na Wydziale Biologii, Geografii i Oceanologii Uniwersytetu Gdańskiego. Utworzyła tam Zakład (a następnie Katedrę) Mikrobiologii, którym kierowała

do 1996 roku. W 1987 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, w 1996 tytuł profesora nadzwyczajnego, w 1999 roku – zwyczajnego. Odbiła staże naukowe w Instytucie Biologii Molekularnej w Genewie i w Laboratorium Badań nad Rakiem w Madison w stanie Wisconsin (Stany Zjednoczone). Zaangażowała się w zjednoczenie środowisk naukowych Uniwersytetu Gdańskiego i Akademii Medycznej w Gdańsku, co doprowadziła do powołania w 1993 roku Międzyuczelnianego Wydziału Biotechnologii – jednostki kształcącej w zakresie biotechnologii. Pełniła funkcję jej prodziekana w latach 1993–1996. To jej entuzjazm i wiara w celowość tego przedsięwzięcia spowodowały, że zakończyło się ono sukcesem. Była też pomysłodawczynią zorganizowania Letnich Szkół Biotechnologii, na które zapraszała najwybitniejszych przedstawicieli oraz przedstawicielki światowej nauki. Kierowała się dobrem nauki polskiej, była bezgranicznie oddana swoim studentom i studentkom, wykorzystywała kontakty zagraniczne do tego aby umożliwić im rozwój naukowy i prowadzenie prac badawczych.

Do jej pasji należało też upowszechnianie osiągnięć nauki. Była inicjatorką powstania Centrum Transferu Technologii, którego zadaniem jest pośrednictwo w przedsięwzięciach komercyjnych, zapewniających środki między innymi na zakup aparatury badawczej. Pracowała także przy założeniu Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego w Gdyni, który umożliwia rozwój nowoczesnych technologii, w szczególności biotechnologii i ochrony środowiska. Pełniła funkcję wiceprezydenta międzynarodowego stowarzyszenia ScanBalt Network, poświęconego badaniom, nauce i innowacjom w regionie Bałtyku. Była także członkiem wielu towarzystw i rad naukowych, przewodniczyła grupom ekspertów i jury konkursów (między innymi w konkursie L’Oreal dla Kobiet i Nauki). Uczestniczyła w pracach komitetów redakcyjnych czasopism naukowych. Była laureatką wielu nagród w konkursach i wyróżnień w tym: rektora UG za pracę badawczą i naukowo-wychowawczą, Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za pracę organizacyjną i badawczą, francusko-europejskiego konkursu Fundacji Heleny Rubinstein o tytuł Najlepsza Kobieta Naukowiec, w którym zajęła drugie miejsce, tytułu Kobieta Przedsiębiorcza;

Złotego Medalu na Międzynarodowej Wystawie Wynalazków INNOWACJE 2003 w kategorii Medycyna i Biotechnologia, tytułu Lady Soroptimist nadanego przez Klub Soroptimist International. Otrzymała też odznaczenia państwowe oraz Medal Marii Skłodowskiej-Curie.

Zmarła 15 lutego 2006 roku w Gdańsku, jest pochowana w Szymbarku.

Bibliografia

Anna J. Podhajska (1938–2006) pierwsza dama polskiej biotechnologii, red. W. Makarewicz, Łojkowska E., Gdańsk 2010.

Anna Podhajska, [w:] Encyklopedia Gdańska, Gdańsk 2012, s. 801

Łojkowska E., Makarewicz W., *Prof. dr hab. Anna Podhajska (1938–2006)*,

<http://metropolitanka.ikm.gda.pl/profesor-dr-hab-anna-podhajska-1938-2006/>. Dostęp: 20.09.2018.

Łojkowska E., Makarewicz W., *Prof. dr hab. Anna Podhajska (1938–2006)*,

<https://biotechnologia.pl/informacje/profesor-dr-hab-anna-podhajska-1938-2006,11672>. Dostęp: 20.09.2018.

Autorka: Elżbieta Podoska-Filipowicz

GABRIELA POZNAŃSKA

1938-2006

Jedna z pierwszych studentek Politechniki Gdańskiej (wówczas Technische Hochschule), przedwojenna działaczka społeczna i polonijna.

Gabriela Poznańska pochodziła z zamożnej i szanowanej rodziny. Jej ojcem był Józef Poznański, kierownik Urzędu Morskiego w Gdyni. Wzorem ówczesnego wychowania, Gabriela została początkowo zmuszona do nauki w szkole przyklasztornej. Żywy temperament dziewczynki oraz jej wysoka samodzielność w podejmowaniu decyzji sprawiły, że musiała zmienić szkołę. Ostatnie lata przed maturą spędziła w Gimnazjum Polskim w Wolnym Mieście Gdańsku. Po zdaniu egzaminu dojrzałości w 1932 roku Poznańska rozpoczęła pracę społeczną. Asystowała matce, znanej protektorce organizacji polonijnych. Nic zatem dziwnego, że i ona brała intensywny udział w życiu towarzyskim gdańskiej Polonii.

Wkrótce związała się ze Polską Korporacją Akademicką Helania – najbardziej elitarną korporacją polską w Gdańsku. Poznańska nie była jednak jej pełnoprawną członkinią, wzorem przedwojennych korporacji na próżno szukać na liście stowarzyszonych w Helanii kobiet. Natomiast nieformalny związek z Helanią zapewne przesądził o jej późniejszej decyzji na temat studiów na Politechnice Gdańskiej. Tuż po krótkim pobycie w Paryżu Gabriela Poznańska zapisała się na wydział chemii.

W okresie międzywojnia dostęp do szkolnictwa wyższego, a w szczególności technicznego, był dla kobiet wciąż utrudniony. Utrzymywały się przesady, że kobiety nie są zdolne do abstrakcyjnego myślenia i przyswajania wiedzy na wyższym poziomie. Wedle powszechnie przyjętych poglądów, mężczyźni lepiej nadawali się do typowo technicznych profesji. Z tego też względu, zarówno w przedwojennej Technische Hochschule, jak i na powojennej Politechnice Gdańskiej, stanowili zdecydowaną większość osób studiujących.

W takiej właśnie atmosferze studia na Technische Hochschule w Wolnym Mieście Gdańsku podjęła Gabriela Poznańska. W tych czasach nie tylko kobiecość stanowiła przeszkodę w karierze, ale i narodowość. Polscy studenci w Gdańsku stanowili około jednej trzeciej ogólnej liczby żaków.

Były to ciężkie czasy dla całej Polonii. Polscy studenci nierzadko doznawali upokorzeń ze strony tak niemieckich kolegów, jak i profesorów. Dotyczyło to również Gabrieli Poznańskiej, która nie ukończyła studiów nie przez braki wiedzy. Profesor Wilhelm Klemm zbierał pieniądze na niemiecką akcję pomocową dla ludzi ubogich zwaną Winterhilfe. Poznańska, która wówczas nie miała przy sobie pieniędzy, dyskretnie opuściła laboratorium. Profesor uznał to za jawne bojkotowanie niemieckiej akcji charytatywnej i odtąd nie zaliczał jej kolejnych egzaminów. Zrezygnowała więc ze studiów i rozpoczęła pracę w firmie Paged.

Okupację przeżyła w Warszawie, gdzie brała czynny udział w konspiracji. Po wojnie wróciła do Gdańska i pracowała w instytucjach gospodarki morskiej – w Stoczni Gdańskiej i Centrum Techniki Okrętowej, a później w redakcji biuletynów technicznych. Wciąż utrzymywała kontakty z dawnymi działaczkami Wolnego Miasta Gdańska.

Bibliografia

Danielewicz, G., Koprowska, M., Walicka, M., *Polki w Wolnym Mieście Gdańsku*, Gdańsk 1985.
Danielewicz, G., *W kręgu Polonii gdańskiej*, Gdańsk 1995.

Autor: Krzysztof Murawski

STANISŁAWA PRZYBYSZEWSKA

1901-1935

Pisarka, dramaturżka. Urodziła się 1 października 1901 w Krakowie, zmarła 14 sierpnia 1935 w Gdańsku.

Nieślubna córka pisarza Stanisława Przybyszewskiego i malarki Anieli Pająkówny. Do 1907 roku mieszkała z matką we Lwowie, następnie podróżowała z nią po Europie, ostatecznie osiadając w Paryżu, gdzie uczęszczała na pensję. Odwiedziny w paryskim Muzeum Carnavalet zapoczątkowały trwającą całe jej życie fascynację Wielką Rewolucją Francuską. Osierocona przez matkę w 1912 roku, kontynuowała edukację w szkołach średnich między innymi w Zurychu i Wiedniu. W latach 1916-1919 uczyła się w Krakowie w seminarium nauczycielskim, zdając w 1920 roku egzamin maturalny.

W okresie 1920-1923 przebywała w Poznaniu oraz Warszawie, podejmując studia w konserwatorium i na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Poznańskiego. W 1923 roku przyjechała do Gdańska jako żona malarza Jana Panieńskiego, nauczyciela w Gimnazjum Polskim przy Am Weißen Turm 1 (obecnie ul. Augustyńskiego). Zamieszkali na terenie szkoły, w barakach na dziedzińcu. Po śmierci męża w 1925 roku starała się o etat nauczycielki w tym samym co on wcześniej Gimnazjum – jej podanie odrzucono z powodu braku wyższego wykształcenia. Zachowała jednak bezpłatnie dotychczasowe mieszkanie. Wszechstronnie uzdolniona, między innymi malarsko i muzycznie, około 1927 roku podjęła decyzję o całkowitym poświęceniu się literaturze. Utrzymywała się z korepetycji (znała trzy języki obce) oraz dzięki pomocy finansowej rodziny, a w okresie 1929-1933 także dzięki ministerialnej subwencji i stypendium. Chociaż była pozbawiona w Gdańsku bliższych przyjaciół i rodziny, nie zdecydowała się na wyjazd z miasta. Uczestniczyła czynnie w życiu kulturalnym i społecznym Polski, angażując się w głośną w latach trzydziestych sprawę Rity Gorgonowej. Zmarła w wyniku gruźlicy płuc, ogólnego wyniszczenia organizmu i uzależnienia od morfiny. Pochowano ją 17 sierpnia 1935 roku na Starym Cmentarzu Katolickim na Chełmie, grób nie zachował się.

Jej największym dziełem jest dramat *Sprawa Dantona*, wystawiany jeszcze za życia Przybyszewskiej we Lwowie (1931) i w Warszawie (1933) oraz zekranizowany przez Andrzeja Wajdę w 1983 r. Jest też autorką dramatów *Dziewięćdziesiąty trzeci* oraz *Thermidor*, powieści *Ostatnie noce Ventôse'a*, zbioru listów oraz wydanych w 2015 roku nowel pod wspólnym tytułem *Cyrograf na własnej skórze i inne opowiadania*. 22 maja 1977 przy dawnym Gimnazjum Polskim odsłonięto poświęconą pisarce tablicę pamiątkową. W latach 1984-2015 jej imię nosił osiedlowy dom kultury przy ul. Nałkowskiej 3. W 2015 została bohaterką opery *Olimpia z Gdańska* Z. Krauzego, części realizowanego od 2011 cyklu Opera Gedanensis oraz komiksu na podstawie libretta.

Od listopada 2015 roku Przybyszewska jest patronką gdańskiego tramwaju typu Konstal 114 o numerze bocznym 1501.

Bibliografia

- Graczyk, E., *Ćma. O Stanisławie Przybyszewskiej*, Warszawa, 1994.
- Przybyszewska S., *Cyrograf na własnej skórze i inne opowiadania*, Gdańsk 2015.
- Przybyszewska, S., *Listy. Tom 1*, oprac. T. Lewandowski, Gdańsk 1978.
- Przybyszewska, S., *Listy. Tom 2*, oprac. T. Lewandowski, Gdańsk 1983.
- Przybyszewska, S., *Listy. Tom 3*, oprac. T. Lewandowski, Gdańsk 1985.

Autorka: Anna Sadowska

JADWIGA PTACH

1902-1968

Mistrzini haftu kaszubskiego, współtwórczyni tak zwanej szkoły żukowskiej tego rzemiosła. Urodziła się w 1902 roku w Żukowie.

Hafciarstwo było jej wielką pasją, której bez reszty poświęcała swój czas i energię. Nauczyła się go jeszcze od babki, Marianny z d. Okuniewskiej, która była jedną z uczennic ostatnich w Żukowie sióstr z zakonu norbertanek. Dzięki zakonnicom (aż do kasaty zakonu w XVIII wieku) kobiety ze szlacheckich i mieszczańskich rodzin oraz córki bogatych chłopów mogły uczyć się tego rzemiosła. Po kasacie zakonu, dziesięć ostatnich sióstr przebywających w Żukowie zaczęło przekazywać swoje umiejętności dziewczętom z okolicy, między innymi Mariannie Okuniewskiej. Jednak dopiero działalność Jadwigi oraz jej siostry, Zofii Ptach, sprawiła, że siedmiokolorowy haft przedstawiający różne motywy roślinne, dotychczas widywany tylko na ornatach i innych szatach liturgicznych oraz czepcach zamożnych kobiet, trafił pod strzechy wielu kaszubskich domów. Znalazł się na serwetach, fartuszkach, bieźnikach i innych przedmiotach użytkowych. W 1937 roku Jadwiga wraz z siostrą założyła koło hafciarskie, w ten sposób umożliwiając córkom małorolnych chłopów dodatkowy dochód, rozwój pasji i wspólne ciekawe spędzanie czasu. W 1939 roku haftowało pod ich okiem 50 kobiet.

Niestety ten pomyślny czas dzielenia się wiedzą i umiejętnościami z kolejnymi pokoleniami przerwany został przez wybuch drugiej wojny światowej. Jadwiga trafiła do obozu koncentracyjnego w Ravensbrück, a reszta jej aktywnej społecznie rodziny również nie uciekła przed represjami okupanta. Dopiero w maju 1945 roku, po pięciu ciężkich latach, z nadszarpniętym zdrowiem powróciła do Żukowa, gdzie niewiele już zostało z rodzinnego majątku. Nie przeszkodziło jej to jednak w tym, by wziąć do ręki igły i nici i wraz z siostrą ponownie haftować oraz uczyć młodsze pokolenia. Siostry wierzyły, że będą w ten sposób kultywować i rozwijać rodzimą tradycję.

Jadwiga miała konserwatywne podejście do kolorystyki haftu, dokładności wykonania poszczególnych elementów oraz poszanowania tradycji zaczerpniętych z norbertańskich skarbców. Było to szczególnie ważne w czasie, gdy ze względów ekonomicznych kierownictwo Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego (Cepelia) próbowało (dzięki działalności sióstr nadaremnie) zubożyć haft kaszubski, a nawet zupełnie pozbawić go kolorów. Jej wyczucie i umiejętność zestawiania tradycyjnych elementów w ciekawe, nowe kompozycje nadały szkole żukowskiej odrębnego stylu, wyróżniającego ją od innych nurtów tego rzemiosła. Stworzyła wiele wzorników, z których hafciarki i hafciarze korzystają do dziś. Brała też udział w licznych wystawach i konkursach, na których zdobywała nagrody. Współpracowała z Państwowym Instytutem Wzornictwa w Warszawie.

Działalność sióstr Ptach była, oprócz szczerzej pasji, przejawem odpowiedzialności za sztukę regionu, lokalną społeczność, a także za kobiety. W trudnym dla wspólnoty Kaszubów okresie powojennym odegrała ważną rolę w procesie ugruntowania tożsamości etniczno-kulturowej.

Jadwiga Ptach zmarła w 1968 roku. Jej rodzinne miasto upamiętniło zaangażowanie całej rodziny Ptach w lokalną społeczność tablicą pamiątkową przed domem, w którym mieszkali. Żukowo do dziś jest kolebką sztuki haftu kaszubskiego, a prace lokalnych hafciarek są bardzo często nagradzane za wysoki poziom artystyczny.

Bibliografia

Bolduan T., *Nowy bedeker kaszubski*, Polnord, Gdańsk 2002.

Labuda G., *Kaszubi i ich dzieje*, Gdańsk 1996.

Jelinski M., *Haft kaszubski szkoły żukowskiej - przeszłość i współczesność*,

https://www.zukowo.pl/Dzieje_hafciarstwa_w_latach_1920-1939,211. Dostęp 15.10.2018.

Kaszubi.pl, *Hafciarskie sukcesy*, <http://www.kaszubi.pl/komunikaty/komunikat/id/1762>. Dostęp 15.10.2018.

Pryczkowski E., *Leksykon ziemi żukowskiej*, Gdańsk 2012.

Proszę Wycieczki, *Żukowo - siostry Ptach i ich haft*,

<https://proszewycieczki.wordpress.com/2017/11/08/zukowo-siostry-ptach-i-ich-haft/>. Dostęp: 15.10.2018.

Trojanowska I., Ostrowska R., *Bedeker kaszubski*, Gdańsk 1978.

Trojanowska I., *Kobiety z rodu stolemek (Siostry z Żukowa)*. „Pomerania” 63 (1975), nr 4, s. 17-18. <http://bibliotekacyfrowa.eu/dlibra/doccontent?id=2874>. Dostęp: 15.10.2018.

Autorka: Natalia Lewandowska

BOŻENA PTAK

1952-

Poetka, autorka tekstów satyrycznych i piosenek, nauczycielka języka polskiego, działaczka „Solidarności”.

Urodziła się 6 grudnia 1952 w Gdańsku. Ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Gdańskim w 1981 roku. Jako poetka zadebiutowała w 1975 roku wierszem *A po nas...* na łamach „Dziennika Bałtyckiego”. W sekcji „Młody Gdańsk 1975” znalazły się również wiersze: Anny Czekanowicz, Władysława Zawistowskiego, Antoniego Pawlaka i innych. Pierwszy tomik poetycki Ptak pt. *Zabawa woskiem* ukazał się w 1979 roku. W latach osiemdziesiątych publikowała w wydawnictwach drugiego obiegu.

W sierpniu 1980 roku uczestniczyła w strajku w Stoczni Gdańskiej jako delegatka Koła Młodych przy Związku Literatów Polskich w Gdańsku. Reprezentowała środowisko literackie wraz z Lechem Bądkowskim i Stanisławem Esden-Tempem. Później została członkinią Komitetu Zakładowego „Solidarności” w Teatrze Wybrzeże, gdzie pracowała w latach 1980-1981 jako organizatorka widowni. Była delegatką na I zjazd Regionu Gdańskiego. Pracowała również w Biurze Informacji Prasowej „Solidarności”. Jest autorką wierszy dotyczących sierpniowego strajku, między innymi *Sierpień w Gdańsku*, ukazującego jej przeżycia jako uczestniczki tego historycznego wydarzenia.

Brała udział także w kolejnych strajkach w Stoczni Gdańskiej: w grudniu 1981 roku po wprowadzeniu stanu wojennego i w maju 1988 roku. Za swoje zaangażowanie została wyróżniona Medalem dwudziestopięciolecia „Solidarności”.

Od lat osiemdziesiątych pracuje jako nauczycielka języka polskiego – najpierw w Szkole Podstawowej nr 45 w Gdańsku, obecnie w II Zespole Szkół Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Gdańsku. Wraz z uczniami i uczennicami wystawia na deskach Teatru Szekspirowskiego spektakle dotyczące między innymi gdańskiej historii. Angażuje się także w działalność społeczną. Jest członkinią-założycielką Stowarzyszenia Pisarzy Polskich, przez wiele lat była we władzach jego gdańskiego oddziału. Stowarzyszenie powstało po tym, jak władze PRL rozwiązały Związek Literatów Polskich w odpowiedzi na jego opór wobec podporządkowania się rządowi, a później reaktywowały go jako organizację zależną.

Bożena Ptak jest także autorką słów do gdańskiego hymnu, *Jestem z Gdańska*. Tekst został wybrany spośród ponad 150 zgłoszonych na konkurs „Dziennika Bałtyckiego” i „Radia Gdańsk”, ogłoszony z okazji I Światowego Zjazdu Gdańszczan w 2002 roku. Muzykę do niego skomponował zespół Golden Life2. Wraz z Katarzyną Gaertner stworzyła *Śpiewnik kaszubski*. Otrzymała liczne nagrody: w dziedzinie poezji Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki (1996), Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska za hymn *Jestem z Gdańska* (2002), pierwszą nagrodę w edycji książki pomorskiej „COSTERINA 2006” za *Niebezpieczny azyl* (2006) oraz Nagrodę Prezydenta Miasta Gdańska w Dziedzinie Kultury (2010).

Bibliografia

Kazań, A., *Bożena Ptak*, http://www.encycol.pl/wiki/Bo%C5%BCena_Ptak. Dostęp: 4.11.2018.

Mrozińska, M., *Tu wolnością pachnie wiatr*, <https://www.gdansk.pl/historia/tu-wolnoscia-pachnie-wiatr,a,123292>. Dostęp: 4.11.2018.

Ptak, B., *Jestem z Gdańska*, „AQQ... Akustycznie” - płyta zespołu Golden Life, Universal Music Polska Sp. z o.o. 2012.

Ptak, B., *Niebezpieczny azyl*, Polnord - Wydawnictwo Oskar, Gdańsk 2006.

Ptak, B. *Sierpień w Gdańsku*, „Punkt” 1980, nr 12, s. 293.

Ptak, B., *Zabawa woskiem*, Młodzieżowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1979.

Romanowski, Cz., *Jestem z Gdańska*, <http://prestiztrojmiasto.pl/magazyn/76/kultura/jestem-z-gdanska>. Dostęp: 4.11.2018

Autorka: Anna Miler